

TEST ZNALOSTÍ

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby

1

11 bodů celkem

Evropa je v 21. století symbolem propojení mnoha často velmi odlišných kultur. Některé státy jsou však vnitřně rozdělené (ať už kulturně či politicky) a dochází v nich ke konfliktům, které mají formu separatismu.

Separatismus je politický směr, který usiluje o oddělení určité skupiny lidí od státu nebo společnosti, ke které patří. Důvodem může být národnost, náboženství nebo jiný společný prvek. Osamostatnění se většinou týká určitého území, ale může mít i kulturní nebo náboženskou podobu. Cílem separatismu je často odstranit pocítovanou nespravedlnost, jako je diskriminace, nebo zachovat vlastní kulturu a identitu.

a)

8 bodů

K popisům států a jejich území se separatistickými tendencemi napiš názvy vždy obou celků.

- A. Tento politicky rozdělený ostrovní stát dělí tzv. Zelená linie pod dohledem OSN, přičemž do obou částí je umožněn přístup. Severní polovina tohoto státu je pod kontrolou Turecka, které v ní udržuje svou armádu. Toto rozdělení je odkazem krvavé války, která proběhla v minulém století a zanechala po sobě postupně utuchající nevraživost mezi dvěma zde žijícími národy. Ozbrojený konflikt je už po dlouhá desetiletí jen dávnou historií a severní část se pomalu otevírá turistům, mírové sjednocení obou částí je však v nedohlednu. Je paradoxem, že Turecko okupuje část státu, který je členem Evropské unie, a samo několik desetiletí o vstup do této organizace usiluje. Odtrhnutá severní část vyhlásila nezávislost, kterou ale drtivá většina států neuznává.

Název státu: Kypr

Název separatistického regionu: Severní Kypr

- B. Tento rozlehlý stát v jižní Evropě se v minulosti potýkal mimo jiné i se separatistickým terorismem, dnes má několik jeho území částečnou autonomii, např. vlastní parlament, druhý úřední jazyk, apod. Jeden z těchto autonomních regionů stále usiluje o úplnou samostatnost, hlavním důvodem jsou ekonomické a politické rozdíly. Tento malý region, jehož hlavním městem je Barcelona, totiž tvoří až čtvrtinu HDP celého státu.

Název státu: Španělsko

Název separatistického regionu: Katalánsko

- C. Tento malý stát ve východní Evropě má na svém území ještě další dva autonomní celky, přičemž nad jedním z nich nemá žádnou kontrolu (jedním z těchto celků, který není řešením úlohy, je Gagauzsko). Tento region patří dnes mezi nejzaostalejší v Evropě a jeho západní hranice je dána především řekou Dněstr. Po rozpadu Sovětského svazu zde došlo ke krátké válce, díky podpoře ruské armády však zvítězili separatisté. Výsledkem konfliktu bylo vyhlášení nezávislosti, kterou ale mezinárodně uznalo pouze Rusko. Ve stínu dnešní války na východě Evropy nabírá tato oblast po desítkách let opět na významu.

Název státu: **Moldavsko**

Název separatistického regionu: **Podněstří**

- D. Toto malé území se v minulosti pokoušelo získat nezávislost silou, místní organizace (např. ETA) podnikala teroristické útoky za účelem odtržení od nadřazeného státu. Na konci minulého století bylo dosaženo kompromisu zavedením částečné autonomie a zmíněná organizace oficiálně zanikla v roce 2012. Dvě zde žijící skupiny obyvatel jsou rozděleny také v náboženství (protestanté proti katolíkům) a nedávný odchod státu z jedné z Evropské unie opět vyvolal otázku samostatnosti tohoto regionu.

Název státu: **Spojené království (lze uznat i Británie, Velká Británie apod.)**

Název separatistického regionu: **Severní Irsko**

Řešení: viz text

Hodnocení: za každý správný název celku 1 bod, celkem max. 8 bodů

b)

3 body

V některých případech se může stát, že separatistický region se opravdu odtrhne od hlavního státu. Jedním z příkladů je Krym. Ten sice právně stále patří Ukrajině, de facto však již Rusku (Ukrajina nemá nad územím kontrolu atd.). Jednou z příčin bylo i to, že v tomto regionu se v posledních 100 letech velmi rychle proměňovalo složení obyvatelstva.

Graf ukazuje vývoj národnostního složení na Krymu. **K vybraným národnostem napiš, o kterou národnost se jedná. Ne všechny národnosti využiješ.**

Bělorusové, Krymští Tataři, Rusové, Ukrajinci, Turci

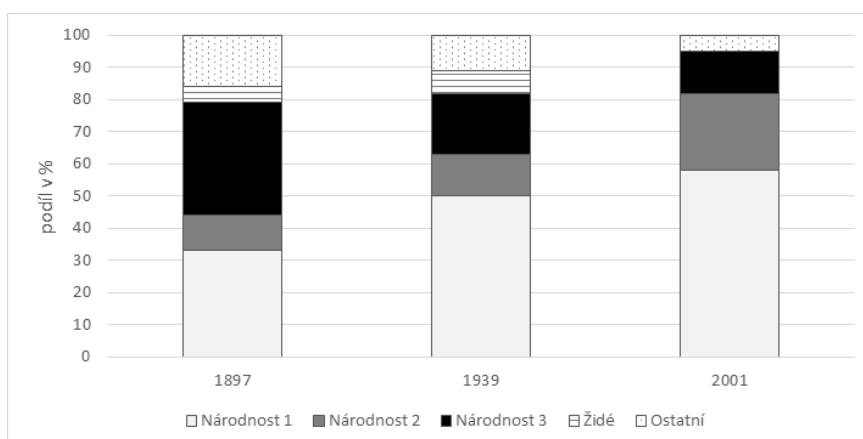
Národnost 1 - **Rusové**

Národnost 2 - **Ukrajinci**

Národnost 3 - **Krymští Tataři**

Řešení: viz text

Hodnocení: za každou správně přiřazenou národnost 1 bod

2

5 bodů celkem

a)

3 body

Do charakteristik napiš název řeky, kterou popis nejlépe vystihuje. Doplňuj názvy řek z rámečku – řeky se neopakují a jednu možnost z rámečku nevyužiješ.

Amudarja, Indus, Mekong, Žlutá řeka

Řeka pramení v horských oblastech s ledovci a její vody jsou klíčové pro suché nížiny, jimiž protéká. Po tisíce let umožňovala vznik zavlažovacích systémů a rozvoj zemědělství, přesto dnes její tok často zeslábně dříve, než dosáhne svého původního cíle. Tato řeka je také spojena s jednou z největších ekologických tragédií, kterou má na svědomí bývalý sovětský režim – a to na vysychání kdysi velmi přínosného středoasijského jezera.

Název řeky: **Amudarja**

Tento veletok protéká kolébkou jedné z nejstarších civilizací světa. Je typický vysokým obsahem splavenin, což výrazně ovlivňuje barvu tohoto toku a okolní krajinu. Ústí do moře na východním pobřeží kontinentu, přičemž usazeniny řeky výrazně mění charakter pobřeží. Voda je intenzivně využívána především v zavlažování zemědělské půdy, ochraně před povodněmi a k výrobě elektrické energie.

Název řeky: **Žlutá řeka**

Řeka je známá tím, že se kolem ní zformovala jedna z nejstarších civilizací světa. Pramení v horách a protéká suchými oblastmi, díky čemuž je životně důležitá pro zemědělství (klíčové je využití pro zavlažování) a dodnes hraje klíčovou roli v hospodářství i politice regionu, jímž protéká.

Název řeky: **Indus**

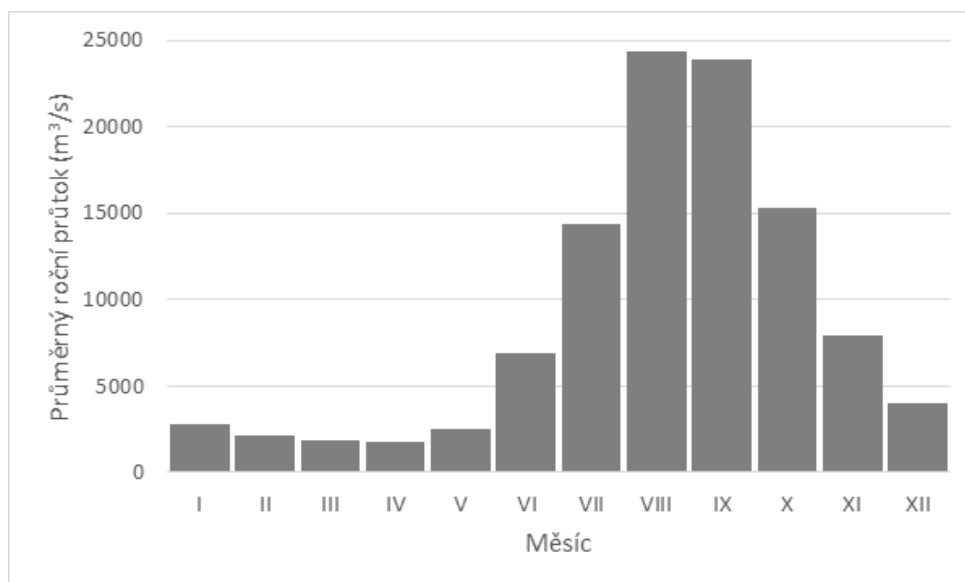
Řešení: viz text

Hodnocení: za každou správně přiřazenou řeku 1 bod, body se neodečítají

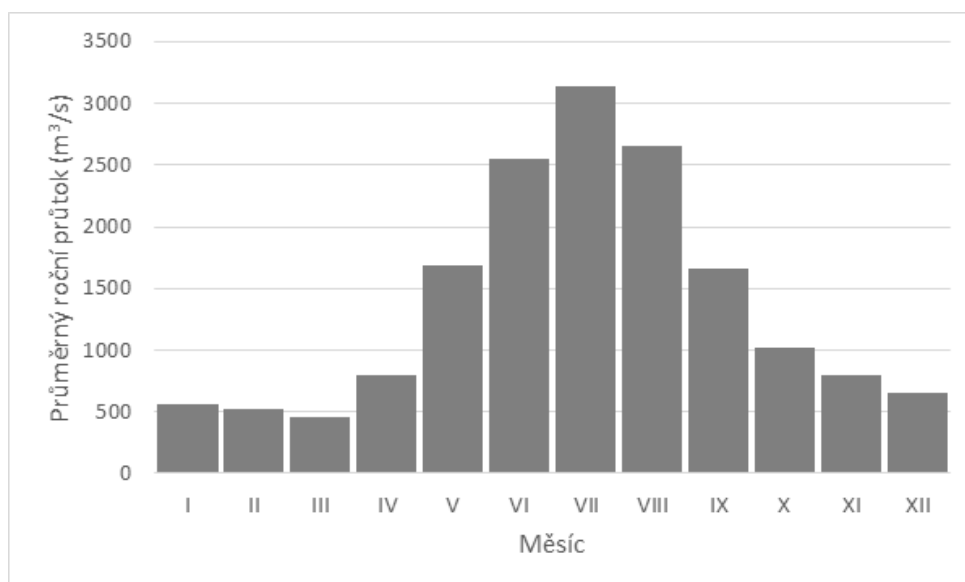
b)

2 body

V grafech jsou znázorněny průměrné roční průtoky tří asijských řek. **Z nabídky v úloze 2a přiřaď ke každému grafu název řeky, která k němu patří.** Grafy znázorňují průměrný roční průtok při ústí řek.

Odpověď: **Mekong**

Odpověď: **Amudarja**

Hodnocení: za každou správně přiřazenou řeku 1 bod.

3

14 bodů celkem

a)

5 bodů

Doplň do textu nabízené pojmy z rámečku. Skloňuj tak, aby text ctil pravidla českého pravopisu.

Do rámečku: 4,5 %, Benátky, ekonomický, overtourism, pláž na ostrově Phi Phi Leh v Thajsku, podíl, sdílené ubytování, top destinace, volnočasová aktivita, zdroj příjmů

Cestovní ruch je významným **ekonomickým** odvětvím. V roce 2019 tvořil 10 % celosvětového HDP. Ve stejném roce se cestovní ruch podílel na tvorbě HDP Česka z 2,9 % a zaměstnával zde **4,5 %** ekonomicky aktivního obyvatelstva. Pro některé země či regiony představuje rozhodující **zdroj příjmů**. Pro účastníky je cestovní ruch oblíbenou **volnočasovou aktivitou**, během které relaxují a poznávají cizí země a kultury nebo i další regiony ve své domovině. Možnost cestovat má stále větší **podíl** světové populace. Zejména díky rostoucí ekonomické síle obyvatel naší planety, ale i díky ceně nabízených služeb – roli hraje zejména zlevnění letecké dopravy (rozvoj nízkonákladových aerolinií) a rozvoji **sdíleného ubytování** (Couchsurfing, Airbnb apod.). Většina turistů touží navštívit takzvané **top destinace**, pořídit si selfie, nebo jinou fotografii, a tím zvěstovat okolí, jak jsou ona místa krásná a že oni tam byli také. Tyto nejslavnější lokality, jakými jsou centra historických měst (např. **Benátky**), ale i vyhledávané soliterní areály (Machu Picchu) a přírodní atraktivity (**pláž na ostrově Phi Phi Leh v Thajsku**), jsou pak zatíženy nadměrným cestovním ruchem. V angličtině se tomuto fenoménu říká **overtourism**.

Řešení: viz text

Hodnocení: za každý správně doplněný pojem 0,5 bodu.

b)

4 body

Typickým příkladem místa, které trpí přílišným turistickým ruchem (overturismem) jsou italské Benátky. V nabídce je uvedeno osm faktorů, které souvisejí s nadměrným cestovním ruchem. **Rozřaďte těchto osm faktorů do dvou skupin. První skupina bude tvořena faktory charakterizovanými jako příčiny overturismu v Benátkách a druhá skupina důsledky a následky overturismu v Benátkách.**

Bohatá historie a kulturní odkaz města, Dlouhodobý pokles počtu stálých obyvatel města (cca o 70 % od roku 1950), Dobrá dopravní dostupnost do oblíbených letovisek na italském pobřeží (Caorle, Bibione atd.), Dobrá dopravní dostupnost z řady států Evropy a mezinárodní letiště jen 13 km od centra, Rapidní růst ceny nemovitostí, Řada zejména architektonicky unikátních pamětihodností – UNESCO, Zpoplatnění vstupu do města v nejvíce vytížené dny (víkendy a svátky v letní sezóně), Zpřísnění pravidel pro majitele krátkodobých ubytovacích zařízení typu Airbnb.

Skupina 1: Příčiny overtourismu/nadměrného cestovního ruchu

- **Bohatá historie a kulturní odkaz města**
- **Řada zejména architektonicky unikátních pamětihodností – UNESCO**
- **Dobrá dopravní dostupnost z řady států Evropy a mezinárodní letiště jen 13 km od centra**
- **Dobrá dopravní dostupnost do oblíbených letovisek na italském pobřeží (Caorle, Bibione atd.)**

Skupina 2: Důsledky a následky overtourismu/nadměrného cestovního ruchu

- **Zpřísnění pravidel pro majitele krátkodobých ubytovacích zařízení typu Airbnb**
- **Zpoplatnění vstupu do města v nejvíce vytížené dny (víkendy a svátky v letní sezóně)**
- **Rapidní růst ceny nemovitostí**
- **Dlouhodobý pokles počtu stálých obyvatel města (cca o 70 % od roku 1950)**

Řešení: viz text

Hodnocení: za každý správně přiřazený faktor 0,5 bodu, za špatně přiřazené se neodečítají body

c)

5 bodů

V Česku je poměrně častá situace, kdy je turisticky přetěžováno jedno populární místo, i když v okolním regionu je řada míst, která jsou obdobně krásná, respektive kvalitní z hlediska turistického zážitku. Tímto fenoménem často trpí právě konkrétní malá místa ve větších přírodně chráněných celcích, nebo dílčí památky v historických centrech měst.

V nabídce je uvedeno deset turisticky atraktivních míst, přičemž na pěti z nich můžeme pozorovat fenomén overturismu a na pěti ne, nebo jen ve velmi malé míře. **Napiš je do tabulky tak, že v prostředním sloupci bude vždy turisticky vytěžované místo a v pravém sloupci alternativní lokalita, která by mohla pomoci „přemístit“ turistický ruch z místa ve sloupci prostředním. Zároveň musíš vždy dvojici přiřadit do správného řádku, který je určen sloupcem vlevo, tedy kategorií turistického cíle. Do dvojic vždy dáváš lokality, které jsou si geograficky blízké a zároveň spadají do stejné kategorie – nabízejí podobné turistické zážitky.** První řádek tabulky je vyplněn jako vzor.

Broumovské stěny – hřebenová trasa skrze NPP Polické stěny a NPR Broumovské stěny, Hrad Karlštejn, Hrad Točnick, Kolín – historické centrum s chrámem sv. Bartoloměje, Kutná Hora – historické centrum s chrámem sv. Barbory, Skiareál Klínovec, Skiareál Plešivec, Turistická trasa Ptácnice – Beskyd – Tanečnice v Beskydech, Turistická trasa Pustevny – Radegast – Radhošť, Turistický okruh v Adršpašském skalním městě

Kategorie turistického cíle	Turisticky atraktivní místo trpící overturismem	Turisticky atraktivní místo, které je alternativou k tomu přetěžovanému
Rozhledny, místa dalekého/krásného výhledu	Rozhledna Stezka v oblacích v horském areálu Dolní Morava	Rozhledna Na Štvanici nad obcí Stříbrnice v pohoří Kralický Sněžník
Turistická trasy v krásném a hodnotném přírodním prostředí	Turistický okruh v Adršpašském skalním městě	Hřebenová trasa skrze Broumovské stěny vedoucí přes NPP Polické stěny a NPR Broumovské stěny
Hrady a zámky	Hrad Karlštejn	Hrad Točnick
Skiareály	Skiareál Klínovec	Skiareál Plešivec
Turistická hřebenová trasy	Turistická trasa Pustevny – Radegast – Radhošť	Turistická trasa Ptácnice – Beskyd – Tanečnice v Beskydech
Historická centra měst	Historické centrum Kutné hory s chrámem sv. Barbory	Historické centrum Kolína s chrámem sv. Bartoloměje

Řešení: viz text

Hodnocení: za každý kompletně správně vyplněný řádek tabulky 1 bod